

Čís. 11212.

Kdo hraje nebo nechává hráti na peněžním automatu, jenž nebyl dosud prohlášen za neodporující loterním předpisům, nebo při němž bylo zjištěno, že jim odporuje, jest trestným podle § 438 důch. trest. zák. Loterní předpisy se nevztahují na výrobitele peněžních automatů.

Prodán-li hrací automat, aniž prodatel upozornil kupitele, že automaty toho druhu nebyly dosud důchodkovým úřadem prohlášeny za neodporující loterním předpisům a že tedy automatu nelze použít ke hře hosty v kavárenské místnosti, ke kterémuž účelu jediné byl automat koupen, přikládal tím prodatel prodávanému automatu mlčky vlastnost, již neměl, jež však byla povahou obchodu mlčky umluvena a jest práv z této právní vady, jež vadila řádnému užívání prodané věci.

Šestiměsíční lhůta čl. 349, druhý odstavec, obch. zák. jest lhůtou promlčecí, nikoliv propadnou. Tím, že žalovaný namítl proti žalobě ze správy, že žalobce teprve tři čtvrtě roku po započetí splátek na kupní cenu chtěl kupní smlouvu zrušit, nevzněl ještě námitku promlčení žalobního nároku.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1931, Rv II 491/30.)

Žalobce koupil od žalované firmy hrací automat »Omega«. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se na žalované vrácení kupní ceny, jakož i náhrady pokut, tvrdě, že policejní ředitelství nařídilo zabavení automatu, jež provedl důchodkový kontrolní úřad dne 10. dubna 1928 k návrhu ředitelství státní loterie v Praze, že od té doby jest automat bez provozu a je pro žalobce, jenž musil zaplatiti na pokutách u kontrolního úřadu 100 Kč, u policejního ředitelství 30 Kč, bezcenný, že jest věcí vyloučenou z právního obchodu a že žalovaná neopatřila žalobci, ač upomenuta, příslušné úřední povolení. Procesní soud prvního stupně žalobu zamítl. Důvody: Jest zjištěno, že žalovaná strana měla od 21. března do 29. prosince 1928 ohlášenou živnost tovární výroby automatů bez omezení. Že byla žalovaná strana oprávněna i tyto výrobky prodávati, jest samozřejmo. Nebyla tudíž kupní smlouva i sporného automatu smlouvou o věc vyloučenou z právního obchodu. Bylo zajisté na žalobci samém, by si, než koupil sporný automat, opatřil živnostenské povolení provozovati ve své kavárně hru »automatu«, kteréžto oprávnění živnostenský úřad dle živnostenského řádu zvláště povoluje, a nebylo povinností žalované strany opatřovati žalobci toto povolení ke hře. Smlouva, o niž tu jde, by byla neplatnou, kdyby byl žalobce prokázal, že žalovaná strana nebyla oprávněna automat vyráběti a zciziti, to však neprokázala a jest i věcí žalobce samého, že snad byl policejně odsouzen pro loterní přestupek a byl nucen odvrátiti od sebe následky trestního důchodkového řízení složením pokuty, neboť ani neprokázal, ani netvrdil, že byl kup automatu ujedнан pod podmínkou, že hra na sporném automatu ve veřejných místnostech musí býti úředně povolena a že toto povolení musí žalobci opatřiti žalovaná firma.

Ježto tedy smlouva není neplatná, nemůže žalobce požadovati na žalované straně ani vrácení kupní ceny ani náhrady zaplacených jím pokut. **O d v o l a c í s o u d** uznal podle žaloby. **D ů v o d y:** Podle zprávy ředitelství státních loterií v Praze nebyly hrací automaty »Omega«, vyráběné žalovanou, dosud prohlášeny za neodporující loterním předpisům. Žalobce, koupiv automat, činil tak v samozřejmém předpokladu, že ho bude jako hostinský moci užít ve své živnosti, měl tedy za to, že automat neodporuje důchodkovým předpisům, nýbrž, že má vlastnosti podle povahy věci mlčky předpokládané (§ 923 obč. zák.). Jest sice správné, že automat není vyloučen z obchodu, ale jde o to, že žalovaná jako odborná firma, jež sama automaty vyrábí, byla povinna při prodeji dosud ředitelstvím státních loterií nepřipuštěných automatů kupitele na to upozorniti, poněvadž věděla, že žalobce kupuje automat, by ho ve svém hostinci postavil a dal používatí svými hosty, jinak že automat nemá pro kupitele cenu. Již nabízením a prodejem věci k tomuto zřejmému účelu přislubuje prodávateli a zaručuje se za to, že věci bude lze k tomu účelu použítí. Byl-li automat později u žalobce zabaven, čímž prokázáno, že se k zamýšlenému účelu nehodí, může se žalobce domáhati zrušení smlouvy z důvodu správy a jest oprávněn žádati vrácení již zaplacené kupní ceny podle § 923 obč. zák.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Přisvědčiti jest právnímu názoru odvolacího soudu, že jde o žalobu ze správy (§§ 922 a násl. obč. zák. a čl. 347—350 obch. zák.). Podle § 438 odst. I čís. 2 písm. e) důchod. tr. zák. dopouští se zkrácení důchodu proti výlučnému právu vyhrazenému státu ve příčině smluv odvážných ten, kdo podniká hru, jež jest buď předpisy o zařízení loterního důchodu naprosto zapovězena nebo dovolena jen po předběžném povolení důchodkových úřadů, nemá-li dosud tohoto povolení. Kdo tedy hraje nebo nechává hráti na peněžním automatu, jenž nebyl dosud prohlášen za neodporující předpisům loterním nebo při němž bylo zjištěno, že jim odporuje, jest trestným podle § 438 důch. tr. zák. Z toho plyne, že se loterní předpisy nevztahují na vyrábitele peněžních automatů, jímž byl žalovaný. Odvolací soud však zjistil ze zprávy ředitelství státních loterií, že hrací automaty »Omega«, vyráběné žalovaným, nebyly dosud prohlášeny za neodporující státním loterním předpisům, a jest nesporno, že žalovaný automat žalobci prodal, nesděliv s ním, že dosud nebylo dáno povolení k používání. Prodal-li žalovaný žalobci hrací automat »Omega«, aniž ho jako odborník (§ 1299 obč. zák.) upozornil, že tyto automaty nebyly dosud důchodkovým úřadem prohlášeny za neodporující loterním předpisům a že tedy automatu nelze použítí ke hře hosty v kavárenské místnosti, ke kterémuž účelu, jak zjevno, žalobce automat od žalovaného koupil, přikládal tím mlčky prodávanému automatu vlastnost, jíž neměl, jež však byla povahou obchodu mlčky umluvena a jest proto podle § 923 obč. zák. práv z této právní vady, která

vadila řádnému užívání prodané věci, poněvadž zabavením a úředním zničením automatů, provedeným k poukazu ředitelství státních loterií v Praze byl zjištěn opak vlastnosti kupitelem předpokládané a prodávatelem mlčky přikládané (viz rozh. čís. 3121 sb. n. s.).

Kupní smlouva byla na obou stranách obchodem, prodatel byl obchodníkem podle čl. 271 čís. 1 obch. zák., neboť kupoval materiál, by ho zpracoval na automaty, což vidno ze živnostenského listu jím předloženého, a prodávaje je dále, provozoval obchody podle čl. 273 obch. zák. a žalobce uzavřel obchod podle čl. 273 obch. zák., poněvadž koupil automat, aby ho používal při své obchodní živnosti kavárenské. Jest proto včasnost žaloby zkoumati podle předpisů zákona obchodního. Šestiměsíční lhůta k podání žaloby ze správy ustanovená v čl. 349 druhý odstavec obch. zák. jest lhůtou promlčecí, nikoliv propadnou, jak dovolatel mylně za to má (srov. rozh. čís. 10.055 sb. n. s.) a nelze proto k ní hleděti z úřadu. Jest sice pravda, že žalovaný již v řízení před prvním soudem namítl, že žalobce teprve tři čtvrtě roku po započeti splátek na kupní cenu chtěl kupní smlouvu zrušiti, avšak tím ještě nevznese žalovaný námitku promlčení žalobního nároku, kterouž jest uplatniti zřetelně před soudem první stolice (§ 1501 obč. zák.). Námitka ta, činěná teprve v dovolání, jest novou námitkou, k níž nelze přihlédnouti (§§ 482 a 513 c. ř. s.). Právem se proto nižší soudy neobíraly otázkou, kdy automat byl žalobci dodán, od kteréžto doby jest počítati lhůtu promlčecí. Řízení nestalo se proto vadným (§ 503 čís. 2 c. ř. s.).

Čís. 11213.

Byla-li pohledávka postoupena do vlastnictví, nemůže postoupený dlužník, jenž uznal postoupenou pohledávku proti postupníku, uplatňovati započtením pohledávku, příslušející mu proti postupiteli.

Byla-li však pohledávka postoupena jen k inkasu, může ji sice postupník uplatňovati vlastním jménem, postoupený dlužník jest však oprávněn uplatňovati započtením vzájemnou pohledávku za postupitelem, třebaž uznal zažalovanou pohledávku proti postupníku.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1931, Rv II 674/30.)

Proti žalobě postupníka o zaplacení postoupené pohledávky namítl žalovaný, postoupený dlužník, započtením vzájemnou pohledávku za postupitelem, ač uznal proti postupníku postoupenou pohledávku. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud uvedl v otázce, o niž tu jde, v důvodech: Pro posouzení věci jest nerozhodno, zda byla zažalovaná pohledávka postoupena Davidem U-em žalobkyni jen k inkasu či do vlastnictví, poněvadž, hledíc k účinkům postupu dlužníkovi řádně oznámeného, jde jen o vnitřní poměr mezi postupitelem a postupníkem, a účel postupu, ať již k němu došlo jen k inkasu neb, by bylo vlastnictví pohledávky převedeno na žalobkyni, nic nemění na povinnosti žalované strany plniti s právním účinkem jen za-